

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ivanky Havlíkové a soudkyň JUDr. Naděždy Řehákové a Mgr. Ing. Silvie Svobodové v právní věci

žalobkyně: **T. K.**
bytem XXX

proti

žalovanému: **Ministerstvo zdravotnictví**
se sídlem Palackého náměstí 375/4, Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí ministra zdravotnictví ze dne XXX, č. j. XXX

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů v řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhala přezkoumání v záhlaví uvedeného rozhodnutí ministra zdravotnictví (žalovaný), kterým byl zamítnut její rozklad proti rozhodnutí

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

Ministerstva zdravotnictví (ministerstvo) ze dne XXX, č. j. XXX, jímž byla zamítnuta její žádost ze dne XXX o poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem (Žádost o odškodnění) podle zákona č. 297/2021 Sb. (sterilizační zákon), a prvostupňové rozhodnutí potvrzeno.

Žaloba

2. Žalobkyně v žalobě popsala průběh správního řízení a v *prvním žalobním bodu* tvrdila, že nebyly splněny podmínky legální sterilizace podle zákona o péči o zdraví lidu (zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu). Konstatovala, že její sterilizace byla provedena v roce XXX, přičemž v té době podmínky sterilizace upravoval § 23 a § 27 zákona o péči o zdraví lidu, a citovala z nich. Dále poukázala na § 2 a § 6 směrnice Ministerstva zdravotnictví ČSR ze dne 12. 1971 o provádění sterilizace, LP-252.3-19.11.71. (Směrnice) a podmínky, při jejichž splnění byl z pohledu práva legitimizován výkon sterilizace na zdravých pohlavních orgánech a činily jej právně perfektním. Poukázala na dokument ze své zdravotnické dokumentace s názvem Žádost o sterilizaci, citovala jeho strojový předpis a tištěné poučení. Uvedla, že na konci Žádosti o sterilizaci je psacím strojem uvedeno datum XXX. Připustila, že žádost podepsala, ale neměla jinou možnost, neboť se chtěla zbavit úporných bolestí. Vyjádřila pochybnost o tom, že nebyla žádná jiná cesta jak se „vyléčit“ a zbavit potíží s vředy.
3. Daný dokument dle žalobkyně zaznamenává i další „kroky“, a sice schválení žádosti sterilizační komisí v části „rozhodnutí“, a citovala z něj. Konstatovala, že v této části rozhodnutí je připojeno datum dne XXX a podpis předsedy komise – ředitele SZZ XXX a přednosta gyn. - por. odd. XXX, třetí člen není nijak označen a v dokumentu pro něj není ponecháno ani místo pro uvedení jména a podpis. K tomu poukázala na § 3 větu před středníkem, § 5 odst. 1 písm. b) věta první a § 6 Směrnice. Namítala, že tento dokument tedy obsahuje podpis pouze předsedy gyn. - por. odd. a ředitele XXX, prázdný řádek pro podpis třetího člena komise (bez uvedení jména) obsahuje část poučení, kde je razítko a podpis, patřící pravděpodobně MUDr. V., její gynekoložky. Ta ale nebyla členem sterilizační komise. Pokud se sterilizační komise sešla, což nevyplývá z žádného záznamu ve zdravotnické dokumentaci, pak nerozhodovala o její sterilizaci ve složení dle Směrnice. Dále uvedla, že ve zdravotnické dokumentaci chybí protokol. Dle žalobkyně část rozhodnutí svým obsahem směřuje k naplnění druhé podmínky podle Směrnice-schválení žádosti a indikace sterilizační komisí, podmínku schválení žádosti sterilizační komisí ale jednoznačně nesplnilo. Uvedla, že zákon o péči o zdraví lidu neupravoval pro sterilizační zákroky podmínky složení a fungování komise, ty stanovila Směrnice. Podle Směrnice měla mít komise tři členy – ředitele nemocnice, vedoucího lékaře nemocničního ženského oddělení a odborného lékaře, z jehož oboru je indikace, popřípadě kontraindikace. O každém projednání sterilizace měl být vyhotoven protokol (§ 5 odst. 1 písm. b) a § 10 Směrnice).
4. Žalobkyně dále namítala, že ministerstvo nerozhoduje o žádostech stejně a předvídatelně, neboť jsou jí známy případy, o niž sterilizační komise „rozhodovala“ v nekompletním složení, stejně jako v jejím případě, a ministerstvo je posoudilo vstřícněji a žadatelkám priznalo odškodnění. K tomu uvedla příklady takových rozhodnutí ministerstva.
5. Dále tvrdila, že i samotná indikace nebyla v pořádku a neodpovídala žádnému ustanovení Směrnice a její přílohy. Uvedení indikace – „*pacientka je indikována k výkonu dle § 2g + interní 1-e a přílohy závo-opatření č. 1/72 Věstníku MZ ČR*“ je nesrozumitelný a matoucí, neboť § 2g Směrnice specifikuje situaci „*sterilizace přípustná, provádí-li se na vlastní žádost nebo se souhlasem osoby, na zdravých pohlavních orgánech ženy, jestliže žena splňuje podmínky pro umělé*

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

prerušení těhotenství“. Žalobkyně k tomu podotkla, že nechápe, jak tato „indikace“ odpovídá její situaci, ve zdravotnické dokumentaci není tato indikace přiléhavě vysvětlena.

6. S odkazem na uvedené výhrady ke složení sterilizační komise a schválení „nezákonné“ indikace žalobkyně vyjádřila přesvědčení, že její sterilizace podmínky zákonné sterilizace nesplňovala. K tomu poukázala na judikaturu Nejvyššího správního soudu, která vymezila potřebu naplnění třech kroků pro to, aby byla prohlášena sterilizace za sterilizaci v souladu s právem (rozsudek ve věci č. j. 5 As 95/2024-39, bod 23 a 28) s tím, že tyto musí být splněny kumulativně, a citovala z nich.
7. V návaznosti na zmíněný rozsudek NSS žalobkyně namítala nezákonnost rozhodnutí žalovaného, který dovodil, že její žádosti o odškodnění vyhovět, neboť byla sterilizována v souladu s právem. Tvrdila, že k uvedenému závěru žalovaný dospěl pouze tím, že bylo doloženo povolení výkonu sterilizační komise a poučení žalobkyně o podstatě a důsledcích výkonu.
8. Ve *druhém žalobním bodu* žalobkyně uplatnila námitky ve vztahu k informovaného souhlasu dle § 3 odst. 1 sterilizačního zákona. K tomu poukázala na stanovisko Veřejného ochránce práv (VOP) ze dne 23. 12. 2005 ve věci sp. zn. 3099/2004/VOP. Nesouhlasila s tím, že žalovaný přisvědčil posouzení ministerstva, že v jejím případě nevyplynuly žádné okolnosti (např. nedostatek času), které by měly vliv na svobodu uděleného souhlasu. Žalovaný se ale nezabýval samotnou existencí jejího informovaného souhlasu, a pouze odkázal a citoval z odůvodnění rozhodnutí ministerstva, které rozebíralo dokumenty ze zdravotnické dokumentace a vyvozovalo z nich žalobkynin udělený informovaný a svobodný souhlas, jako splnění podmínky pro provedení sterilizace.
9. Pokud ministerstvo poukazovalo na doporučení jejího praktického lékaře ve zdravotnické dokumentaci, žalobkyně o takovém doporučení neví. Ví pouze o Poukazu na ošetření (k internímu předoperačnímu vyšetření) ze dne XXX, vystaveného její gynekoložkou MUDr. V., a také o doporučení ze dne XXX, vystavené stejnou lékařkou s textem „*sterilisatio ze zdravotních důvodů, žádost schválena*“.
10. Žalobkyně dále uvedla, že ministerstvo považuje za její písemný podepsaný souhlas se sterilizací písemné poučení o povaze a důsledcích zákroků dle § 27c zákona o péči o zdraví lidu „*Sterilizací je operační prerušení vejcovodů. Těhotenství přirozeným způsobem následně není možné. Další těhotenství je možné pouze mimotělním oplozením v příslušném zařízení. Byla jsem srozumitelně poučena o všech důsledcích zákroku a všemu rozumím*“. I kdyby ale toto poučení odpovídalo požadavkům zákona o zdraví o péči lidu, v celé dokumentaci jednoznačně chybí její výslovný informovaný a svobodný souhlas, tedy že souhlasí s provedením sterilizace, jak opakovaně vyslovily správní soudy. Ministerstvo a žalovaný se více existencí informovaného souhlasu nezabývali a stačilo jim uvedené poučení jako doložený kvalifikovaný informovaný souhlas se sterilizací. Žalobkyně konstatovala, že je v její zdravotnické dokumentaci též založen písemný souhlas pacienta s anestezií a písemný souhlas s hospitalizací, žádný z nich však nenahrazuje její písemný souhlas se sterilizací.
11. V závěru žaloby žalobkyně poukázala na rozhodovací praxi Městského soudu v Praze v rozsudcích č. j. 14 Ad 9/2022-33, č. j. 17 Ad 10/2022-30 a č. j. 8 Ad 6/2023-33, a citovala z nich. Dále poukázala též na rozhodovací praxi NSS v rozsudcích č. j. 4 Ads 20/2008-58, č. j. 2 As 119/2024-41, a v nich odkazované rozsudky téhož soudu. Podotkla, že z jediného dokumentu v její zdravotnické dokumentaci, který obsahuje jak žádost, tak poučení a rozhodnutí sterilizační komise vyplývá, že nebyla poučena po „schválení“ žádosti, ale ještě

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

před. Její informovaný souhlas před zákrokem chybí úplně. Dále žalobkyně poukázala na rozhodnutí NSS č. j. 7 As 12/2024-45, bod 22, a citovala z něj.

12. Obě rozhodnutí správních orgánů proto žalobkyně považovala za nezákonná pro postup v rozporu se správním řádem a porušení zásady správního řízení podle § 3 správního řádu, kdy dostatečně neobjasnily skutkový stav v její věci. Dále postupovaly i v rozporu se sterilizačním zákonem, neboť špatně vyhodnotily její zdravotnickou dokumentaci tím, že dle jejich závěrů sterilizace žalobkyně proběhla v souladu se zákonem o péči o zdraví lidu a Směrnicí. Nezákonná sterilizace je přitom závažným zásahem do základních lidských práv, ze jejichž provádění je odpovědný stát. Ten však namísto vstřícného postupu k odškodnění poškozených osob rozhoduje formalisticky bez přihlédnutí k citlivosti dané problematiky.
13. Žalobkyně žádala, aby soud žalobou napadené rozhodnutí žalovaného, jakož i rozhodnutí ministerstva zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

Vyjádření žalovaného.

14. V písemném vyjádření k žalobě žalovaný argumentoval obdobně jako v odůvodnění svého rozhodnutí. K žalobním bodům konstatoval, že tvrzení žalobkyně, která v žádosti uvedla, že si vždycky přála čtyři děti, ale musela s ohledem na své bolesti podstoupit sterilizační zákrok, zůstává toliko v rovině tvrzení. V případě žalobkyně došlo k dochování kompletní zdravotnické dokumentace, z níž vyplynulo, že tato udělila svůj souhlas se zákrokem, což ani nezpochybňuje. Zároveň podepsala mimo jiné také prohlášení o tom, že byla poučena jak o samotném zákroku, tak i přímo o alternativách k němu. Žalobkyně protiprávnost zákroku spatřuje v tom, že se „nechala přemluvit“, přičemž zmiňuje, že na ni měl být ze strany lékařky vyvíjen „nátlak“, po němž s výkonem sterilizace souhlasila. Je tak třeba vyhodnotit, zda se v jejím případě skutečně jednalo o nátlak, jak tvrdí, či nikoli. K tomu žalovaný poukázal na pojem nátlak v právním smyslu a měl za to, že dle vyjádření žalobkyně je toto mířeno toliko na donucení psychického rázu. Uvedl, že právní jednání učiněné pod psychickým nátlakem může být relativně neplatné pouze tehdy, pokud je prokázáno, že nátlak dosáhl intenzity schopné narušit svobodné rozhodování. Judikatura (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 6. 2017, sp. zn. 22 Cdo 1663/2017) nerozlišuje mezi takzvaným „oprávněným nátlakem“ (např. argumentování za účelem přesvědčení) a „bezprávnou výhružkou“, která je sto založit vadu vůle. Žalovaný zdůraznil, že právní úkon donuceného adresáta musí být v přímé souvislosti s bezprávnou výhružkou. Konstatoval, že z událostí, jak je líčí žalobkyně, nelze dovodit nátlak ve smyslu bezprávné výhružky. Žalobkyně nikde v řízení neuvedla, že by jí bylo například vyhrožováno odebráním dětí, neposkytnutím zdravotní péče apod. Koneckonců sama žalobkyně v rámci žaloby v jednom případě tvrzený nátlak dává do uvozovek. Forma přesvědčování odborníkem, v tomto případě lékařkou, nesplňuje zákonné znaky bezprávné výhružky (absence jakéhokoli zastrašování či hrozby) a nezakládá proto nedostatek svobody vůle.
15. Dle žalovaného směřuje žalobkyní předkládaná argumentace spíše k uvedení v omyl. K tomu poukázal na § 583 OZ (zákon č. 89/2012 Sb.) a citoval z něj s tím, že k tomu, aby bylo možné říci, že žalobkyně byla uvedena v omyl, by bylo nutné prokázat, že lékařka žalobkyni řekla, že sterilizace je jediným způsobem řešení zdravotních potíží žalobkyně. To však zůstalo pouze v rovině tvrzení o sdělení nepravdivé informace lékařkou. Žalobkyně v řízení ani blíže neoznačila žádný důkaz, kterým by bylo možné její tvrzení prokázat. Důkazy v tomto řízení má žalovaný obstarávat v kooperaci s žalobkyní (rozsudek

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

Městského soudu v Praze č. j. 14 Ad 9/2022-33), nikoli pouze sám. Bylo tedy na žalobkyni, aby alespoň označila důkaz, které se vztahu k podložení svého tvrzení směřujícího k uvedení v omyl, dovolává. Nadto žalobkyně opět bez dalšího pouze tvrdila, že informace, která jí měla být lékařkou sdělena, není pravdivá a že lékařka jednala v rozporu s lege artis.

16. K námitkám stran sterilizační komise žalovaný upozornil, že relevantní právní úprava explicitně nestanovuje nezbytnost fyzického shromáždění sterilizační komise. K tomu citoval z § 5 Směrnice. Dle žalovaného v řízení vyplynulo, že o Žádosti žalobkyně rozhodla k tomu účelu ustavená sterilizační komise, která se zákrokem vyslovila dne XXX souhlas. Pochybnosti žalobkyně o „nesejití se“ sterilizační komise tak považoval za irelevantní.
17. K námitkám nesprávného složení sterilizační komise žalovaný poukázal na § 3 sterilizačního zákona, které nespojuje nárok na jednorázovou peněžitou částku s porušením jakýchkoli právních předpisů, nýbrž s porušením, které však dosahují určité intenzity, která byla sto vyloučit nebo narušit svobodu a prostotu omylu uděleného souhlasu. Nezpochybil, že v tomto případě nebyly dodrženy příslušné předpisy, ale rozporoval, že by se jednalo o takové porušení, které by mělo vliv na souhlas žalobkyně se sterilizací. K tomu poukázal na rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 14 Ad 3/2024-39, dle kterého vady tohoto charakteru nemají vliv na zákonnost provedené sterilizace, a citoval z něj. Tento názor byl potvrzen také ve velmi recentní judikatuře rozsudkem č. j. 10 Ad 20/2024-46, z nějž žalovaný také citoval.
18. Žalovaný k tomu uzavřel, že odškodnění podle sterilizačního zákona je přípustné nikoli automaticky v případě jakéhokoli porušení tehdy platných a účinných právních předpisů, ale pouze za předpokladu, že došlo k porušení kvalifikovanému (majícímu vliv na vůli žadatelky sterilizační zákrok podstoupit tak, jak zcela jasně slovy „při takovém porušení právních předpisů“ udává právě § 3 sterilizačního zákona. Žalovaný vyjádřil přesvědčení, že v nynějším případě bylo postupováno zcela v souladu se soudem aprobovaným výkladem § 3 sterilizačního zákona.
19. K námitkám týkajícím se rozhodovací praxe ministerstva žalovaný k rozhodnutí č. j. MZDR 16835/2022-4/PRO upozornil, že v tamní věci byla částka za protiprávní sterilizaci přiznána nikoli pouze z důvodu nezákonného složení sterilizační komise, nýbrž z dalších důvodů, a citoval z odůvodnění tohoto rozhodnutí. V tamní věci tedy bylo kladně rozhodnuto z více důvodů, nikoli pouze na základě nesprávného složení sterilizační komise. Žalobkyní předkládaný případ tak není argumentačně přiléhavý.
20. Obdobně tomu bylo rozhodnutí č. j. MZDR 14280/2022-6/PRO, kde bylo žadatelčině žádosti vyhověno nikoli osamoceně z důvodu nedodržení požadavku na složení sterilizační komise, nýbrž z více důvodů, které žalovaný blíže popsal, resp. citoval z daného rozhodnutí. K tomu uzavřel, že i tento druhý žalobkyní zmíněný případ se argumentačně míjí s její věcí.
21. Žalovaný proto nemohl vejít na námitku žalobkyně, že nerozhoduje o podaných žádostech stejně a předvídatelně.
22. K pochybnostem žalobkyně o bezchybnosti samotné indikace ke sterilizaci žalovaný podotkl, že indikace dle § 2g přímo vychází ze Směrnice, z níž ostatně sama žalobkyně citovala. Dále uvedl, že mu nepřísluší, aby indikaci žalobkyní objasňoval. Jedná se o indikaci na základě, které přivolila sterilizační komise k provedení sterilizačního zákroku. K tomu žalovaný doplnil, že ministerstvo není v případě tohoto řízení orgánem příslušným k přezkumu rozhodnutí sterilizační komise.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

23. K námitkám ohledně informovaného souhlasu se sterilizací a tvrzení žalobkyně, že ač byla poučena, nikde ve zdravotnické dokumentaci nepodepsala větu „souhlasím s provedením sterilizace“, žalovaný poukázal na zdravotnickou dokumentaci. Z ní, dle mínění žalovaného, vyplynulo, že žalobkyně dne XXX požádala o provedení sterilizace, dne XXX jí byla tato žádost schválena sterilizační komisí a následně se zákrokem den předem písemně souhlasila (což výslovně plyne ze shromážděné zdravotnické dokumentaci, konkrétně pak z dokumentu nadepsaného „Písemný souhlas“). Žalobkyní namítaný princip zákazu subsumpce jednotlivých kroků v procesu schvalování sterilizačního zákroku proto není na nynější věc přiléhavý, jelikož v případě žalobkyně byly všechny tři kroky postupně před provedením sterilizačního zákroku (žádost – schválení sterilizační komisí – souhlas se zákrokem), splněny.
24. K tvrzení žalobkyně o tom, že nebyla řádně poučena, že nebyla poučena až po schválení své žádosti sterilizační komisí, nýbrž před ní, žalovaný v plné šíři odkázal na své předchozí vyjádření k námitkám ohledně informovaného souhlasu se sterilizací. Doplnil, že v rámci dokumentu „písemný souhlas“ (podepsaném až po schválení zákroku o sterilizační komisí), žalobkyně svým podpisem mimo jiné stvrdila, že byla se zákrokem seznámena, současně také lékařka provádějící poučení se svým podpisem zaručila, že provedla řádné poučení žalobkyně.
25. K poukazu žalobkyně, že je třeba si uvědomit, že přiznání odškodnění podle sterilizačního zákona je poslední možností pro osoby poškozené nezákonnou sterilizací domoci se alespoň částečné nějaké satisfakce, neboť cesta soukromoprávní žalobou by s ohledem na promlčení nevedla ke kýženému výsledku, jak už ukázala proběhnutá soudní řízení, žalovaný konstatoval, že žalobkyně podstoupila sterilizační zákrok v roce XXX. Pokud tedy považovala tento výkon za nezákonný, nic jí nebránilo se zadosti učinění domáhat např. soukromoprávní žalobou. Žalovanému není známo, že by tak žalobkyně učinila. Pokud tedy žalobkyně nepodnikla žádné kroky, nelze v tomto směru zcela pominout jednu ze základních soukromoprávních zásad, že právo patří bdělým a neaktivitu žalobkyně v tomto směru jistě nelze klást žalovanému k tíži.
26. Žalovaný žádal, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Posouzení věci soudem

27. Soud o věci rozhodoval bez nařízení ústního jednání postupem podle § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť účastníci takový postup soudu akceptovali. Žalobkyně důkazy nenavrhovala, a přílohy, které připojila k žalobě jsou součástí spisového materiálu, ze kterého soud při přezkumu zákonnosti žalobou napadeného rozhodnutí vždy vychází a jímž podle ustálené judikatury správních soudů důkaz neprovádí.
28. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, v rozsahu žalobou tvrzených bodů nezákonnosti, kterými je vázán, podle skutkového a právního stavu ke dni jeho vydání, a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
29. Předně se soud zabýval žalobkyní opakovaně namítanou nepřezkoumatelností napadeného rozhodnutí.
30. Z ustálené judikatury správních soudů je zřejmé, že institut nepřezkoumatelnosti nelze libovolně rozšiřovat a vztáhnout jej i na případy, kdy se správní orgán podstatou námitky účastníka řízení řádně zabývá a vysvětlí, proč nepovažuje argumentaci účastníka správnou, byť výslovně v odůvodnění rozhodnutí nereaguje na všechny myslitelné aspekty vznesené

námítky a dopustí se dílčího nedostatku odůvodnění. Nedostatkem důvodu nelze rozumět dílčí nedostatky odůvodnění, ale pouze nedostatek důvodů skutkových (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75).

31. Nepřezkoumatelnost není způsobena ani nižší kvalitou odůvodnění, nýbrž závěrem o tom, zda rozhodnutí obsahuje alespoň základní náležitosti do té míry, že může být podrobeno soudnímu přezkumu. Správní orgán není povinen vypořádat každý dílčí argument. Pokud žalobce uplatní pouze obecné námitky, může se s nimi rozkladový orgán vypořádat pouze v obecné rovině (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2018, č. j. 8 Afs 71/2007 – 116). Námitky lze vypořádat i tak, že správní orgán prezentuje v odůvodnění právní názor odlišný od názoru účastníka řízení, pakliže zdůvodnění tohoto názoru poskytuje dostatečnou oporu výroku rozhodnutí. Tím jsou minimálně *implicitae* vypořádány i námitky účastníka, absence odpovědi na jednotlivé námitky účastníka v odůvodnění rozhodnutí bez dalšího nezpůsobuje nepřezkoumatelnost rozhodnutí. Podstatné je, aby se správní orgán vypořádal se všemi základními námitkami (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2015, č. j. 6 As 152/2014 – 78).
32. V projednávané věci žalobou napadené rozhodnutí těmito požadavkům dostalo. Z jeho odůvodnění je totiž zřejmé, jakými úvahami byl žalovaný veden, jakými skutečnostmi se zabýval, z jakých důvodů a na základě jakých konkrétních skutečností své závěry učinil. Žalovaný prezentoval ucelený právní názor na provedená skutková zjištění, pročež tento poskytuje dostatečnou oporu výroku napadeného rozhodnutí. Z napadeného rozhodnutí lze seznat, na základě jakých podkladů, a na základě jakých úvah žalovaný dospěl ke svým závěrům. Nenastala situace, kdy by žalovaný dospěl k závěrům na základě úvah, jež by byly žalobkyni skryty, s nimiž by nemohla polemizovat. O tom ostatně svědčí také skutečnost, že žalobkyně uplatnila ke každému z dílčích zjištění žalovaného velmi rozsáhlou žalobní argumentaci. Rozhodnutí tak není nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.
33. Soud neshledal, že by rozhodnutí bylo vnitřně rozporné. Z napadeného rozhodnutí je patrné, že žalovaný shledal nosným důvod pro nevyhovění žádosti o odškodnění nesplnění podmínek sterilizačního zákona. Napadené rozhodnutí je nutno číst v jeho celku, nelze jednotlivé úvahy žalovaného vytrhávat z jejich celkového kontextu ale vnímat, že soud hledí na obě rozhodnutí správních orgánů jako na jeden celek. Nebylo tedy třeba, aby žalovaný doslovně opakoval vše, co bylo uvedeno v odůvodnění rozhodnutí ministerstva. Nelze přitom pominout, že výsledná podoba napadeného rozhodnutí je silně ovlivněna způsobem argumentace žalobkyně v předcházejícím řízení. Rozhodnutí proto není nepřezkoumatelné ani pro nesrozumitelnost.
34. Při posouzení soud vyšel z následující právní úpravy:
35. Podle ust. § 2 sterilizačního zákona *oprávněnou osobou je fyzická osoba, která se podrobila v období od 1. července 1966 do 31. března 2012 (dále jen "rozhodné období") ve zdravotnickém zařízení na území, které je součástí území České republiky, sterilizaci v rozporu s právem.*
36. Podle ust. § 3 odst. 1, 2 téhož zákona *sterilizací v rozporu s právem se pro účely tohoto zákona rozumí zdravotní výkon zabráňující plodnosti, k jehož provedení oprávněná osoba neudělila souhlas, nebo souhlas udělila při takovém porušení právních předpisů upravujících v rozhodném období provedení zdravotního výkonu zabráňujícího plodnosti anebo za takových okolností, jež vylučují nebo vážně narušují svobodu a prostotu omylu uděleného souhlasu.*(2) *Porušením právních předpisů a okolnostmi podle odstavce 1 se rozumí zejména působení na oprávněnou osobou v podobě jakéhokoli nátlaku, donucení či přesvědčování, aby se zdravotnímu výkonu*

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

zabraňujícím plodnosti podrobila, jakož i skutečnost, že oprávněná osoba nebyla srozumitelným způsobem a v dostatečném rozsahu informována o svém zdravotním stavu a o účelu, povaze, předpokládaném přínosu, možných důsledcích a rizicích navrhovaného zdravotního výkonu a o jiných možnostech řešení zdravotního stavu, jejich vhodnosti, přínosech a rizicích.

37. Podle ust. § 6 odst. 1 písm. b) téhož zákona žádost o přiznání nároku musí kromě obecných náležitostí obsahovat značení listin a jiných důkazních prostředků, jichž se oprávněná osoba na podporu svého práva dovolává.
38. Podle ust. § 23 odst. 1 věty první zákona o péči o zdraví lidu zdravotnický pracovník způsobilý k výkonu příslušného zdravotnického povolání informuje pacienta (...) o účelu a povaze poskytované zdravotní péče a každého vyšetřovacího nebo léčebného výkonu, jakož i o jeho důsledcích, alternativách a rizicích.
39. Podle ust. § 27 téhož zákona sterilizace se smí provést jen se souhlasem nebo na vlastní žádost osoby, u níž má být sterilizace provedena, a to za podmínek stanovených ministerstvem zdravotnictví.
40. Bližší podmínky pro provedení sterilizace obsahovala v rozhodné době Směrnice, kde se v § 11 věta druhá uvádí *před zákonem podepíše osoba, u níž má být sterilizace provedena, popřípadě její zákonný zástupce (opatrovník), prohlášení, že s provedením sterilizace souhlasí a že bere na vědomí písemné poučení o tom, do jaké míry je sterilizační zákrok reparabilní.*
41. K přiznání jednorázové peněžní částky dle sterilizačního zákona je třeba naplnění čtyř podmínek, a sice (1.) podání žádosti do 3 let od účinnosti zákona č. 297/2021, (2.) žadatelka byla podrobena sterilizaci, (3.) ke sterilizaci došlo v rozhodném období od 1. 7. 1966 do 31. 3. 2012 a (4.) sterilizace byla provedena v rozporu s právem.
42. O splnění prvních tří podmínek není v právě projednávané věci mezi účastníky řízení sporu. Žalovaný však zpochybnil naplnění čtvrtého kritéria, když dospěl k závěru, že ze shromážděných podkladů nevyplynula protiprávnost provedené sterilizace.
43. Podmínkami pro vznik nároku na jednorázovou peněžní částku za protiprávně provedenou sterilizaci podle sterilizačního zákona, a zejména rozsahem povinnosti správních orgánů při zjišťování skutkového stavu a tomu odpovídajícími nároky kladenými na žadatelky v rovině povinnosti tvrzení a důkazní, se podrobně zabýval Nejvyšší správní soud (NSS) v rozsudku ze dne 4. 7. 2024, č. j. 9 As 61/2023. Z rozsudku vyplývá, že je třeba stanovit rozumnou rovnováhu mezi povinností tvrzení a důkazní žadatelek v řízení podle sterilizačního zákona, a na druhé straně povinností správního orgánu zjistit stav věci bez důvodných pochybností v rozsahu nezbytném pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2 správního řádu (zákon č. 500/2004 Sb., správní řád), jak mu výslovně ukládá § 3 a dále § 50 odst. 2 a 3 tohoto zákona. Účelem sterilizačního zákona totiž podle jeho důvodové zprávy je vyrovnání se státu s jeho předchozími pochybeními, která vedla k zásadnímu zásahu do základních práv žen, jež byly sterilizovány bez patřičného souhlasu.
44. NSS v bodech 35 a 36 citovaného rozsudku podrobně popsal, jak by měl správní orgán v řízení o této žádosti správně postupovat. A sice, že nejprve musí posoudit žádost s ohledem na náležitosti uvedené v § 6 odst. 1 sterilizačního zákona, tedy zda obsahuje vyličení rozhodných skutečností včetně označení zdravotnického zařízení a data, kdy k protiprávní sterilizaci došlo. Žadatelku současně srozumitelným způsobem poučí o možnostech, jak svá tvrzení podložit, konkrétně jaké dokumenty či jiné důkazy (například svědecké výpovědi) může za tím účelem označit. Následně správní orgán začne v souladu se zásadami materiální

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

pravdy a vyhledávací činit kroky ke zjištění stavu věci bez důvodných pochybností a za tím účelem si vyžádá všechny relevantní podklady včetně zdravotnické dokumentace podle § 6 a 7 citovaného zákona, případně provede svědecké výsledky za účelem ověření žadatelkou předestřených tvrzení. Následně správní orgán vyhodnotí obstarané podklady a posoudí, zda jsou předpoklady pro přiznání jednorázové částky naplněny. V situaci, kdy i přes učiněné kroky nelze dospět k jednoznačnému závěru z důvodu, že *zdravotní dokumentace žadatelky neexistuje nebo je zjevně nedůvěryhodná*, bude nutné zabývat se s ohledem na důkazní nouzi žadatelky tím, zda jsou jí předestřená tvrzení plausibilní a hájitelná. O jaké indicie vypovídající o hájitelnosti tvrzení se může jednat, bude záležet vždy na okolnostech konkrétní věci.

45. Nejvyšší správní soud shrnul, že k zamítnutí žádosti o peněžní částku za protiprávní sterilizaci z důvodu neprokázání naplnění hmotněprávních podmínek nároku mohou správní orgány přistoupit ve třech případech. *Za prvé*, pokud správní orgán obstará zdravotnickou dokumentaci, z níž zjistí, že ke sterilizaci žadatelky buď nedošlo, nebo nebyla protiprávní (typicky byla provedena na základě jejího nezpochybnitelného informovaného souhlasu), a současně nic nebude nasvědčovat nedůvěryhodnosti takové zdravotnické dokumentace. *Druhým případem* zamítnutí žádosti poté bude situace, kdy i navzdory neexistence zdravotnické dokumentace nebudou žadatelčina tvrzení na první pohled hájitelná a pokud správní orgán ani přes případné vlastní kroky ke zjištění stavu věci nezjistil nic, co by nasvědčovalo jejich důvěryhodnosti. Konečně *třetím případem* zamítnutí žádosti bude situace, kdy žadatelka sice předestře hájitelná a na první pohled pravděpodobná tvrzení, správní orgán je však zpochybní a prokáže, že existuje jiné objektivní vysvětlení popsanych dějů a skutečností.
46. V nyní projednávané věci je soud toho názoru, že se jedná o první z případů popsaných Nejvyšším správním soudem. Žalovaný měl při svém rozhodování k dispozici zdravotnickou dokumentaci, která se vztahuje k provedení sterilizace žalobkyně, přičemž nevyšly najevo žádné indicie, které by nasvědčovaly tomu, že je tato zdravotnická dokumentace nedůvěryhodná. Dílčí pochybnosti žalobkyně o důvěryhodnosti zdravotnické dokumentace (zda se sešla sterilizační komise apod.) zůstaly pouze v rovině tvrzení a s přihlédnutím ke všem pro posouzení věci podstatným dokumentům ze zdravotnické dokumentace nemohly věrohodnost zdravotnické dokumentace vyvrátit. Soud proto ze zdravotnické dokumentace žalobkyně při posouzení vycházel.
47. Dále soud uvádí, že podle obsahu spisového materiálu byla žalobkyně v řízení o žádosti o odškodnění jako žadatelka rozsáhle a podrobně procesně poučena, aby mohla svá práva v plné šíři hájit a uplatnit. V podrobnostech soud na procesní poučení, kterého se žalobkyně ze strany ministerstva dostalo odkazuje, neboť rekapitulace rozsáhlého poučení žalobkyně by byla nadbytečná.
48. Z obsahu zdravotnické dokumentace žalobkyně, která se stala nosným podkladem pro rozhodnutí správních orgánů obou stupňů, zejména vyplynulo, že dne XXX požádala o sterilizaci z důvodu „*v anamnéze vředová choroba duodena, opakované dyspeptické potíže horního typu*“ s poučením, o jaký druh zákroku se jedná, konkrétně, že „*sterilizace je operační přerušování vejcovodů. Těhotenství přirozeným způsobem následně není možné. Další těhotenství je možné pouze mimotělním oplozením v příslušném zařízení. Byla jsem srozumitelně poučena o všech důsledcích zákroku a všemu rozumím*“ s tím, že poučení provedl a zákrok doporučil lékař (otisk razítka a podpis lékařky žalobkyně MUDr. V.). Žádost je opatřena rukou psaným podpisem K., což žalobkyně ostatně nezpochybňuje.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

49. Ve zdravotnické dokumentaci je dále založen dokument „*Rozhodnutí*“ ze dne XXX, kde se uvádí „*pacientka splňuje podmínky pro sterilizaci dle stávajících předpisů a je indikována k výkonu dle § 7g a interní 1-e a přílohy...*“ Směrnice. Podle obsahu tohoto rozhodnutí se jednalo o stanovisko sterilizační komise při SZZ XXX, která vyjádřila svůj souhlas se sterilizací a výkonem pověřila gynekologicko-porodnické oddělení při SZZ XXX. „*Rozhodnutí*“ je opatřeno rukou psaným podpisem předsedy komise, ředitele SZZ XXX a razítkem MUDr. V. O. primář – gyn. - por., oddělení, přednosta gyn. - por. oddělení SZZ XXX s rukou psaným podpisem.
50. Z dalších listin, které jsou součástí zdravotnické dokumentace žalobkyně, soud pro úplnost poukazuje na písemný souhlas pacienta s anestezií ze dne XXX, opatřený rukou psaným podpisem K., výměnný list ze dne XXX, opatřený razítkem ordinace praktického lékaře MUDr. J. XXX s rukou psaným podpisem, ošetrovatelskou dokumentaci zachycující předoperační vyšetření žalobkyně v SZZ XXX ze dne XXX, včetně operačního protokolu, ošetrovatelskou dokumentaci – gynekologického operačního sálu, anesteziologický záznam o průběhu operace konané dne XXX, operační protokol, denní nález ze dne XXX, záznam o interním konziliu z téhož dne a další.
51. Z dokumentace je dále zjevné, že žalobkyně byla vyslána na zákrok dokumentem „*Poukaz na vyšetření/ošetření*“ ze dne XXX lékařkou MUDr. M. V. ze soukromé gynekologické ambulance XXX ke sterilizaci ze zdravotních důvodů s údajem „*žádost schválena*“ a datem hospitalizace XXX na gynekologickém oddělení. Stejnou lékařkou (MUDr. M. V.) bylo dne XXX vydáno doporučení Gynekologickému oddělení XXXské nemocnice ke „*sterilisatio legalis ze zdravotních důvodů, žádost schválena, k operaci nastoupí XXX*“.
52. Ve zdravotní dokumentaci žalobkyně je rovněž založen Příjmový list Sdruženého zdravotnického zařízení XXX, příspěvkové organizace (zařízení) ze dne XXX. Z něj se podává, že žalobkyně byla odeslána na plánovanou LSK sterilizaci, žádost schválená s diagnózou, že se tak děje na žádost pacientky. Plánovaná sterilizace měla být následný den, tj. XXX, s podpisem lékařky dr. Janiové. Ve zdravotní dokumentaci žalobkyně je dále založen dokument „*Edukační záznam*“ s daty XXX, XXX, XXX a XXX, z něhož vyplývá, že žalobkyně byla poučena o předoperační přípravě, o účincích podaných léků na spaní a riziku pádu o podání premedikace, následném klidovém režimu s rizikem pádu, s průběhem a výsledkem operace, o pohybovém režimu a medikaci po propuštění. Všechna tato poučení jsou opatřena rukou psaným podpisem K.
53. Dalším pro posouzení věci podstatným dokumentem je ve zdravotnické dokumentaci žalobkyně listina „*Ošetrovatelská anamnéza*“ ze dne XXX, kde se v odstavci „*Pobyty v nemocnici*“ uvádí „*nechce další děti – chce udělat sterilizaci*“. Také tato listina je opatřena rukou psaným podpisem K. Z dalších dokumentů „*Chorobopis*“ a „*Souhrn chorobopisu – zpráva ošetřujícím lékařům propouštěcí zpráva*“ je patrné, že se u žalobkyně jednalo o plánovanou LSK sterilizaci, žádost byla schválena, žalobkyně byla hospitalizována od XXX, v čase XXX, do XXX, v čase XXX, a že se jednalo o přijetí do zařízení plánované, ke sterilizaci, z důvodu chronických potíží.
54. Zdravotnická dokumentace žalobkyně zahrnuje i takzvaný „*Informovaný souhlas s hospitalizací*“, z něhož mimo jiné vyplývá její prohlášení, že byla řádně seznámena se svým zdravotním stavem, charakterem onemocnění, účelem a povahou plánovaných vyšetřovacích a léčebných výkonů i možnostmi léčení a s případnými komplikacemi, které mohou během léčení nastat. Uvedený dokument je datován dnem XXX a opatřen rukou

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

psaným podpisem K., sester (zdravotnického personálu) a lékaře. Z téhož dne je datován rovněž dokument „Písemný souhlas“, kde ve vztahu k žalobkyni (pacientce) popsán účel, důvod zákroku a „*ad sterilisatio legali dle int. doporučení*“ s tím, že její stav vyžaduje zákrok „*operační LSK miniinvazivní operace*“ s poučením o rizicích zákroku, jak může sama předejít komplikacím, a zejména „*pacientův informovaný souhlas*“, v němž žalobkyně potvrdila, že jí lékař vysvětlil zdravotní stav a navrhovaný zákrok, je srozuměna s riziky, které jsou s tímto spojeny a které jsou specifické s ohledem na její zdravotní stav, že byla seznámena s možnými alternativami a možnými riziky zákroku, že byla seznámena s informacemi a riziky týkajícími se anestezie, že je srozuměna s tím, že procedura může vyžadovat transfuzi krve, že srozuměna s tím, že neexistuje záruka toho, že zákrok změní její zdravotní stav k lepšímu i s tím, že zákrok může její zdravotní stav zhoršit, že měla možnost přečíst si informační leták o účelu, povaze zákroku, jeho důsledcích i rizicích a alternativách, že jí bylo umožněno položit lékaři otázky týkající se jejího zdravotního stavu, plánované procedury, případných dalších rizik a možných alternativ a otázky jí byly zodpovězeny lékařem k její spokojenosti, že sama nezamlčela žádné informace o svém zdravotním stavu, které by mohly mít vliv na operační výkon i pooperační průběh, že je srozuměna s tím, že zákrok může provést i někdo jiný, než její ošetřující lékař s tím, že na základě výše uvedeného prohlášení se rozhodla požádat o výše uvedený zákrok. Uvedené je opatřeno rukou psaným podpisem K. Součástí tohoto dokumentu je i „*Prohlášení lékaře*“, kde tento prohlašuje, že seznámil pacientku s jejím zdravotním stavem, potřebou léčebného zákroku a riziky spojené s realizací tohoto zákroku, s relevantními léčebnými alternativami a jejich riziky, s následky v případě, že se rizika realizují, specifickými riziky pro tohoto pacienta a následky v případě, že se pacient zákroku nepodrobí, že mu dal příležitost položit otázky týkající se výše uvedených záležitostí nebo otázky týkající se jeho jiných obav. Na tyto otázky odpověděl srozumitelně, v potřebném rozsahu a co nejlépe. A je zde vyjádřeno v přesvědčení o tom, že pacient pochopil výše uvedené informace tak, aby byl schopen se informovaně rozhodnout. Dokument je opatřen datem XXX, razítkem lékaře (MUDr. ...J.) a rukou psaným podpisem.

55. Podle stanoviska soudu je z uvedeného zřejmé, že podmínky ustanovení § 27 zákona o zdraví lidu byly splněny, neboť ke sterilizaci žalobkyně došlo na její vlastní žádost za podmínek stanovených Směrnicí, jak bude uvedeno dále. Naplněno bylo i ustanovení § 27c téhož zákona, na které žalobkyně rovněž poukazovala, neboť se z ničeho nepodává, že by lékařský výkon nebyl v bezprostředním zájmu žalobkyně, na které byl proveden. Nadto byl výkon realizován s jejím předchozím písemným souhlasem, před jehož udělením byla žalobkyně úplně informována o povaze výkonu a jeho rizicích.
56. Neobstojí tak námitky žalobkyně uplatněné v *prvním žalobním bodu*, které předně směřovaly proti samotné žádosti, kdy namítala, že se jednalo o strojově předepsaný formulář a její diagnóza byla její lékařkou (MUDr. V.) strojem dopsána do předem vytečkovaného volné řádku. V tomto smyslu je třeba přisvědčit žalobkyni, že se jedná o formulářovou žádost, ale z obsahu žalobních tvrzení není zřejmé, proč by strojové doplnění údajů do tohoto formuláře (žádost o sterilizaci) ošetřující lékařkou žalobkyně bylo v rozporu se zákonem. Sama totiž ve svých žalobních tvrzeních uvedla, že žádost podepsala, neboť neměla jinou možnost, když se chtěla zbavit úporných bolestí, měla zdravotní potíže a bolesti, pro které se rozhodla zákrok podstoupit.
57. Pokud žalobkyně v této souvislosti vyslovila pochybnosti o tom, že nebyla žádná jiná cesta, jak se „vyléčit“ a zbavit potíží s vředy, soud tyto její pochybnosti vyhodnotil jako obecná tvrzení, nijak blíže nespecifikovaná, bez opory v důkazech, které by byly pro takové

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

pochybnosti podkladem (odborná vyjádření, znalecké posudky apod.). Soud na tomto místě opětovně uvádí, že žalobkyně byla úplně, výstižně a velmi podrobně poučena ministerstvem (informace o řízení, poučení o právech a povinnostech v řízení, poučení o potřebě navrhnout další důkazy, poučení o právu seznámit s podklady před vydáním rozhodnutí dle § 36 odst. 3 správního řádu). Žalobkyně tedy mohla označit důkazy anebo dát sama podnět k tomu, aby ministerstvo takové důkazy opatřilo. K tomu ale bylo třeba, aby listiny či jiné důkazní prostředky označila, a nikoli pouze bez dalšího zpochybňovat doporučení své ošetřující lékařky, když se sama žalobkyně rozhodla tohoto doporučení využít a sterilizaci na vlastní žádost podstoupit.

58. Soud ve shodě se žalovaným uvádí, že v žádném z dokumentů ve zdravotnické dokumentaci neshledal listinu, která by jakkoli nasvědčovala nátlaku ze strany ošetřující lékařky žalobkyně (MUDr. V.). Žalobkyní tvrzený nátlak na podstoupení sterilizace tak zůstal pouze v rovině tvrzení a soud k němu proto nepřihlédl.
59. Naproti tomu soud přisvědčuje dílčí námitce žalobkyně týkající se složení sterilizační komise, která zasedala v rozporu s § 5 odst. 1 písm. b) Směrnice, kde se uvádí *o tom, že sterilizace je indikována, rozhoduje: v případech podle § 2 písm. b) až g) lékařská komise k tomu účelu ustavená (sterilizační komise). Sterilizační komisi zřizuje ředitel okresního ústavu národního zdraví při nemocnici s poliklinikou, a to po sterilizaci žen při takové, která má nemocniční ženské oddělení, a pro sterilizaci mužů při takové, která má nemocniční urologické nebo chirurgické oddělení. Předsedou komise je ředitel nemocnice s poliklinikou, členy komise jsou vedoucí lékař nemocničního ženského, popř. urologického nebo chirurgického oddělení nemocnice s poliklinikou, kde se žena či muž léčí, a odborný lékař, z jehož oboru je indikace popř. kontraindikace.* Sterilizační komise tedy nerozhodovala v plném obsazení, neboť chyběl odborný lékař, z jehož oboru je indikace, popř. kontraindikace.
60. V této souvislosti soud rovněž přisvědčuje žalobkyni, že ve zdravotnické dokumentaci není založen protokol, jak ukládal § 10 Směrnice, dle kterého *O každém projednání žádosti o sterilizaci pořídí předseda komise protokol, který obsahuje jméno a bydliště osoby, u níž má být sterilizace provedena, odborné posudky členů komise a záznam o průběhu jednání s rozhodnutím. Originál protokolu podepsaný všemi členy komise zůstane u předsedy.* S přihlédnutím k ostatním výše uvedeným dokumentům ve zdravotnické dokumentaci žalobkyně a zjištěním z nich vyplývajícím, jakož i tvrzení žalobkyně v průběhu správního řízení a v žalobě, kdy sama uváděla, že sterilizaci podstoupila pro trvalé bolesti v břiše z vředů a operace jí měla přinést úlevu od dlouhodobých bolestí, však tato dílčí nezákonnost nemohla mít dle stanoviska soudu vliv na zákonnost posouzení věci samé (žádosti o odškodnění). Jak ostatně judikoval zdejší soud v rozsudku ze dne 19. 6. 2024, č. j. 14 Ad 3/2024-39, na který přílehavě poukázal žalovaný ve vyjádření k žalobě „....podle § 3 zákona č. 297/2021 není relevantní jakékoliv porušení tehdejších předpisů upravujících postup při provádění sterilizace. Absence žádosti nebo stanoviska sterilizační komise by pak sama o sobě nutně nezakládala protiprávnost provedené sterilizace.“
61. Pro úplnost soud uvádí, že výše uvedené dokumenty ze zdravotnické dokumentace žalobkyně, zejména její žádost o sterilizaci ve spojení s „Rozhodnutím“ sterilizační komise a časová souslednost všech dokumentů nezavdávají žádné pochybnosti o tom, že by se sterilizační komise nesešla, jak žalobkyně v žalobě tvrdí.
62. Žalobkyně v souvislosti s námitkou stran sterilizační komise dále tvrdila, že ministerstvo nerozhoduje o žádostech stejně a předvídatelně za situace, kdy sterilizační komise

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

rozhodovala v nekompletním složení, k tomu označila konkrétní rozhodnutí ministerstva. Podle stanoviska soudu je každá žádost o poskytnutí jednorázové peněžité částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem podle sterilizačního zákona zcela jedinečná a její posouzení vždy závisí na konkrétních skutkových okolnostech. Soud z příloh žalovaného k vyjádření k žalobě (žalobkyní namítaná rozhodnutí) ověřil, že se jedná v tamních věcech o jiný skutkový stav, než je tomu v případě žalobkyně, a jiné důvody, které ministerstvo vedly k přiznání jednorázové peněžní částky. V podrobnostech soud na tato rozhodnutí ministerstva odkazuje.

63. Nedůvodná je i další dílčí námitka žalobkyně, v níž uplatnila pochybnosti o samotné indikaci ke sterilizaci. Je tomu tak proto, že tato indikace odpovídá ustanovení § 2 písm. g) Směrnice, dle kterého *sterilizace je přípustná, provádí-li se ve zdravotnickém zařízení na vlastní žádost nebo se souhlasem osoby, u níž má být sterilizace provedena na zdravých pohlavních orgánech ženy, jestliže žena trvale splňuje podmínky pro umělé přerušování těhotenství ze zdravotních důvodů*. Samotné důvody pro provedení sterilizace vyjádřila ošetřující lékařka žalobkyně (MUDr. V.) v žalobkyní podané žádosti o sterilizaci (*anamnéza vředová choroba duodena opakované dyspeptické potíže horního typu*), a takto je posoudila a rozhodovala o nich jako o důvodech pro sterilizaci sterilizační komise. Soudu přitom nepřísluší, aby odborné posouzení, jakkoliv zpochybňoval a žalobkyně, jak již bylo uvedeno výše, jiným-oponentním odborným posouzením, svou indikaci ke sterilizaci nevyvrátila. Naopak sama žalobkyně potvrdila, že měla dlouhodobé zdravotní potíže a bolesti, pro které se zákrok rozhodla podstoupit, chtěla se zbavit úporných bolestí.
64. Námitka není důvodná.
65. Soud nevešel ani na námitku *druhého žalobního bodu*. V něm žalobkyně brojila proti tzv. informovanému souhlasu a namítala, že tento nebyl učiněn svobodně. Nesouhlasila se závěry žalovaného a namítala, že se ve svém rozhodnutí nijak nezabýval samotnou existencí jejího informovaného souhlasu a pouze odkazoval a citoval z odůvodnění rozhodnutí ministerstva. Soud na tomto místě opětovně připomíná, že na rozhodnutí správních orgánů obou stupňů je třeba podle ustálené judikatury správních soudů nahlížet jako na jeden celek. Pokud tedy žalovaný přisvědčil zjištění skutkového stavu a právnímu posouzení ministerstva, nezakládá to nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí, a tedy ani nezákonnost posouzení žalobkyní podané žádosti o odškodnění. Podle stanoviska soudu ministerstvo a žalovaný právem poukázali na skutková zjištění vyplývající ze zdravotní dokumentace žalobkyně, ze kterých zcela jednoznačně vyplývá, že je zde založeno nejen doporučení praktického lékaře žalobkyně (Výměnný list – poukaz ze dne XXX, Ordinace praktického lékaře MUDr. J. XXX), ale i Poukaz na ošetření ze dne XXX, vystavený gynekoložkou žalobkyně MUDr. M. V., jak žalobkyně sama připouští, a doporučení stejné lékařky ze dne XXX ke sterilizaci s tím, že žádost byla schválena. Z časové souslednosti zjištěného skutkového stavu je patrné, že žalobkyně dne XXX po poučení o povaze zamýšleného a požadovaného zákroku (sterilizaci) o sterilizaci požádala. Za tímto účelem se sešla sterilizační komise, která její žádost ze zdravotních důvodů schválila (dne XXX). Poté byla žalobkyně hospitalizována v SZZ XXX (dne XXX), kde podepsala Písemný souhlas s tímto zákrokem (dne XXX) a Informovaný souhlas s hospitalizací (dne XXX). Z obou posledně zmíněných listin je zcela zřejmé, že žalobkyně byla poučena v souladu se zákonem a tato poučení opatřila rukou psaným podpisem K. Uvedená časová osa a data Písemného souhlasu a Informovaného souhlasu s hospitalizací přitom vylučují tvrzení žalobkyně o tom, že nebyla poučena po schválení své žádosti sterilizační komisí.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

66. Soud k tomu zdůrazňuje, že na dokumentu „Písemný souhlas“ je učiněno i prohlášení lékaře, který provedené poučení realizoval dne XXX, které je opatřeno předtištěným podpisem, razítkem a rukou psaným podpisem.

Závěr a náklady řízení

67. Lze tak shrnout, že v žalobkyní namítanému porušení zákona o zdraví lidu a Směrnice nedošlo. Podmínky ustanovení § 3 odst. 1 sterilizačního zákona nebyly naplněny a soud proto žalobu postupem podle § 78 odst. 7 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.
68. Výrok o nákladech řízení je odůvodnění ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nebyla ve sporu úspěšná, žalovanému správnímu orgánu, který měl úspěch, však důvodně vynaložené náklady řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 28. listopadu 2025

JUDr. Ivanka Havlíková v. r.
předsedkyně senátu